

# Genuanceerde aanpak Vogelkers door PWN

## 'Zuinig zijn op alles wat wel goed is'

*Met veel gedrevenheid vervolgen beheerders en boswachters van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland hun pogingen om een meer natuurlijke ontwikkeling van de Kennemerduinen tot stand te brengen. Onder meer door teveel stikstof in de lucht groeien de voedselarme duinen potdicht. Ook andere menselijke activiteiten (aanplant elders, ontwateren) stimuleren de groene groei: ook van planten die van origine niet in het duin thuis horen.*



Een beeld van het [RESULTAAT](#) van kleinschalige prunus-aanpak van afgelopen winter in de Kennemerduinen. Ofwel: het toekomstbeeld voor de werkzaamheden komende winter.

Foto: Menno van den Bos/PWN

Romantische plaatjes van stuifduinen en blanke duintoppen zijn inmiddels al lang verleden tijd. De rijksoverheid wil deze ongewenste 'groene' ontwikkeling binnen de perken houden en stelt daarom geld beschikbaar voor maatregelen om deze onnatuurlijke groei tegen te gaan. In een soort vijfjarenplan probeert beheerder PWN deze onstuimige groei tegen te gaan. Dit najaar wordt het gebied rond het Gaaienbos opgeschud.

Het Gaaienbos is komend najaar het derde deelgebied, waar de natuur onder handen wordt genomen. Centraal staat, zoals overigens in alle plannen, een stevige aanpak van de Amerikaanse Vogelkers (*Prunus serotina*). Deze plant is

ijzersterk en niet kapot te krijgen. De Prunus overvleugelt zo'n beetje alles wat het op zijn weg vindt. Het groeit altijd en overal en woekert op alle mogelijke plaatsen. Ook beheerder Waternet van de AWD heeft vorig jaar met man en macht de Vogelkers aangepakt. Maar waar de AWD-beheerders in één keer schoon schip hebben willen maken (en daarvoor grof materiaal en grote machines hebben ingezet), daar kiest PWN voor een aanpak op maat onder het motto 'Zuinig zijn op alles wat wel goed is'. Elk jaar wordt een bepaald gedeelte van het duin gekozen, waar met meerdere methodes de Vogelkers wordt verwijderd. Waar het kan en moet met grof materiaal, waar het niet nodig is op

kleinere schaal (bijvoorbeeld door het inzetten van schapen) en waar het niet anders kan met de hand. Daartoe gaan wekelijks groepen vrijwilligers het duin in om handmatig de jonge planten uit te roeien. Los van de gewaardeerde inbreng van de vrijwilligers is het een aannemer gelukt in het seizoen van 2017 in 630 hectare duingebied nagevoeg alle Vogelkers te verwijderen. Het streven is er tot nu toe vooral op gericht te voorkomen dat de nu nog aanwezige Vogelkers weer gaat bloeien en bessen gaat dragen. Op plaatsen met een hardnekkige aanwas van Vogelkers wordt eerst de vegetatie verwijderd en daarna via plaggen de bovenlaag tot 10 centimeter afgegraven. PWN heeft met deze methode goede ervaringen. Waar de bodem 5 centimeter diep werd bewerkt, bleek de Vogelkers heel snel weer op te komen. Waar mogelijk kiest PWN dan ook voor een wat diepere aanpak. Behandelde plekken worden regelmatig gecontroleerd en ook vindt nabeheer plaats, wanneer dat nodig is. De bedoeling is dat hier de oorspronkelijke duinvegetatie weer terugkomt en het duingebied van PWN een 'duurzaam schoon' karakter krijgt. Het Gaaienbos is een gebied ten zuiden van de Oosterplas. Hier is op een aantal plaatsen duidelijk te zien hoezeer de Vogelkers het gebied heeft overwoekerd. Waar ooit de blanke duinen het licht weerkaatsten, daar zijn nu vrijwel ondoordringbare groene plekken met Vogelkers, zo nu en dan wat dennen en af en toe wat Meidoorns. Op zulke plekken wordt, indien mogelijk, de Vogelkers met groot materieel verwijderd. Op andere stukken, waar groot materieel teveel schade aanricht, wordt handmatig gewerkt. PWN werkt voorzichtig, omdat ze zo min mogelijk de specifieke bodemstructuur van het duingebied wil aantasten. Met aannemers worden daarom per deelgebied afspraken gemaakt over de te volgen

werkwijze. Deze aanpak garandeert een geleidelijke aanpassing van het eeuwenoude duingebied, waardoor stuifkuilen bijvoorbeeld weer deel kunnen uitmaken van het landschap. De bedoeling is dat de verstuing verder gaat, zodat het duinlandschap minder groen wordt en zich van jaar tot jaar aanpast aan de elementen. Een tweede maatregel in dit gebied is het dunnen en opruimen van enkele honderden dennen. Deze geïntroduceerde exoten hebben een vaste plaats verworven aan de grenzen van het duingebied, maar veel nakomelingen hebben hun heil gezocht in het open duin, waardoor dat deel een bosachtig karakter krijgt. Om het duin meer duin te laten zijn, gaat PWN die jonge dennen opruimen, die door verjonging vanuit de aanplant in het open duin terecht zijn gekomen. Ook de Dwergmispel en de Mahonie zullen in voorkomende gevallen het veld moeten ruimen. Dit alles om ruimte te bieden aan een natuurlijke duinvegetatie. Evenals in de vorige twee aangepakte gebieden (Heilige Land en Vafamil/'t Vlakje) is er PWN veel aan gelegen de natuurlijke gang van zaken niet te verstoren. Uiteraard vinden de werkzaamheden niet plaats tijdens het broedseizoen, maar bijvoorbeeld in september en dan wordt ook rekening gehouden met de Zandhagedis, die op dat moment nog volop actief is. Tevens probeert de beheerder omliggende gemeenten en privé personen ervan te overtuigen dat het plaatsen van Vogelkers in de buitengewesten kan leiden tot een ongewenste woekering in het duingebied. Ook op deze wijze wil de beheerder uiteindelijk een 'duurzaam schoon duingebied' tot stand brengen.

■ *Jan Kuys*

Voor meer informatie:  
[www.pwn.nl/werkenaandeduinen](http://www.pwn.nl/werkenaandeduinen)